

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν ²⁹ην
Δεκεμβρίου 1973, ήμέραν ΚΥ -
ΡΙΑΚΗΝ καί ὥραν 20.05 - 2035

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καί ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

228

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στήν τελευταία μας συνάντησι, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, εἶχαμε μι-
λήσει γιά ἕναν ἀθηναῖο σατυρικό, τόν Σοφοκλή Καρύδη, πού εἶχε
μεγάλη δράσι γύρω στά χρόνια 1860 - 1875, δηλαδή ἐδῶ κι' ἑκατό
χρόνια. Καί ὕστερα εἶχαμε ἀρχίσει νά μιλάμε γιά τόν Σουρή
καί μάλιστα, γιά τόν σκύλο τῆς οἰκογενείας τοῦ Σουρή...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτόν τόν σκύλο πού ἔγινε διάσημος.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐγινε διάσημος ὁ σκύλος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά βέβαια. "Όταν τό ὄνομα ἑνός σκυλιοῦ, περνᾷ σέ λογοτεχνικά
κείμενα, δέν σημαίνει ὅτι ὁ σκύλος πέρασε στήν Ἱστορία, τήν
λογοτεχνική ἱστορία τοῦ τόπου ; Αὐτό συνέβη μέ τόν Γκιούλ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶς τόν εἶπες ; Γκιούλ ; Διεσώθη καί τό ὄνομα τοῦ σκύλου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα καί λεγότανε Γ κ ι ο ῦ λ. Γκιούλ πού σημαίνει στά
τούρκικα ρόδο, τριαντάφυλλο. Ὁ διάσημος λοιπόν Γκιούλ, ἀνα-
φέρεται σέ χρονογράφημα τοῦ Ἰωάννου Δαμβέργη καί ἀναφέρεται
πιό ἐπίσημα ἀκόμη, στήν Αὐτοβιογραφία τοῦ Γρηγορίου Ξενοπού-
λου. "Αν δέν μέ πιστεύης, δέν ἔχεις παρά νά διαβάσης αὐτό τό
ἀπόσπασμα ἀπό τήν Αὐτοβιογραφία τοῦ Ξενοπούλου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶμαι περίεργος νά δῶ τί γράφει ὁ Ξενοπούλος γιά τόν σκύλο
τοῦ Σουρή : Στήν ἐξώπορτα, μιά μεγάλη μετάλλινη πινακίδα
ἔγραφε : Ὁ Ρωμηός εφημερίς - πού τήν γράφει ὁ Σουρής. Ἵπφη-
χε τότε ^{ἄσχημο} *ἄσχημο* ἕνα μεγάλο ἄσχημο σκυλί πού εἶχε μάθει νά μὴν

γαυγίζη τούς έπισκέπτες, όχι όμως και να μην άρωματίζη κάθε τόσο τό σαλόνι πού μαζευόμαστε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν ότι ό σινθλος του Σουρή, αναφέρεται όνομαστικά και σε λογοτεχνικά κείμενα. Μά δεν ήτανε τό μόνο κατόρθωμα του Γιούλ, αυτό τό άρωμάτισμα του σαλονιού του Σουρή.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είχε και άλλα κατορθώματα ό Γιούλ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατορθώματα κωμικο-δραματικά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στο σπίτι του Σουρή, ή μάλλον, όπως τό αποκαλούσαν τότε οί άθηναίοι, στο σαλόνι του Σουρή, γινότουσαν καθημερινές συγκεντρώσεις με διάφορα ^{θέματα συζητήσεων} ~~θέματα συζητήσεων~~ και διαφόρους στόχους όπως λόγου χάριν συγκεντρώσεις με φιλολογικό κουβεντολόι, λογοπαίγνια και διάφορα άστεία, συγκεντρώσεις με σκοπό τήν χαρτοπαιξία...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Παίζανε και χαρτιά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σχεδόν κάθε μέρα. Οί κυρίες έπαιζαν μάους και οί κύριοι πόκερ. Κι'αυ τό τό ξέρομε από ένα ντοκουμέντο, ένα δίστιχο πού ειπε ό Σουρής για τόν Ξενόπουλο : Ξενόπουλος. Πολύ κομψός, μά χωρατά δέν δέχεται. Και εις τό πόκερ πάντοτε απ'όλους κατατρέχεται.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ νόστιμο. Φαίνεται θά έχανε διαρκώς στο πόκερ ό Ξενόπουλος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Απ'αυτές τί φιλολογικές συγκεντρώσεις έχουνε διασωθει άρκετά σατυρικά και ειρωνικά πειράγματα, όπως για τόν Δημήτριο Βικέλα, τόν διάσημο Βικέλα πού έμπροσωπουσε πάντα τήν 'Ελλάδα σε διάφορα διεθνή συνέδρια και ζούσε στο Παρίσι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι'όταν έρχότανε στην 'Αθήνα, σύχναζε στο σπίτι του Σουρή; ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τακτικώτατα. Γι'αυτόν λοιπόν ειπε ό Σουρής : Βικέλας ό Δημήτριος, αυτός ξέρει να ζήση. 'Απ'τό Παρίσι έρχεται και πάει στο Παρίσι.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ότι όλοι αυτοί οι λογοτέχνες της παλαιάς εποχής θά συχνάζανε στο σπίτι του Σουρή, για ν' ακούσουν και τά έμμετρα πειράγματά του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και τό αντίθετο. Για νά κάνουν στόν Σουρή τά δικιά τους πειράγματα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γινότανε και αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ συχνά μάλιστα. Κάποια φορά, μιά πρωτοχρονιά, πήγανε όλοι οι επισιέπτες του Σουρή, για τό επίσημο της βραδυάς μέ φράγκα και οι κυρίες μέ έξωμες τουαλέττες. 'Ο Σουρής δέν κρατήθηκε και βλέποντας τόν Λάσκαρα κομψότατο μέ τό φράγκο του, του ειπε : Σε βλέπω μέ τό φράγκο σου και θέλω νά ρωτήσω - Σε τί χρειάζεται η σχισμή του φράγκου από πίσω ; Και πάντοτε έτοιμόλογος ό Νικόλαος Λάσκαρας, του αποκρίθηκε άμέσως χωρίς νά σκεφθή : Νά, τήν σχισμή του φράγκου μου, στήν πλάτη μά τό ναί - τήν έχω γιάνά κάθωμαι καλά στόν καμπινέ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι τί θά έγινε μέ τήν απάντησι του Λάσκαρα. Νά είχαμ αρχίσει νά μιλάμε για τόν Γκιούλ, τόν περίφημο σκύλο του Σουρή και είχες πει ότι θά μου ελεγεσ κάποιο άλλο κασόρθωμα του Γκιούλ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Α ναί. Στο σαρόνι του Σουρή, όταν δέν είχανε χαρτοπαιξία ή άλληλαπειράγματα, είχανε συνεδριάσεις πνευματιστικές...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί είχανε : Πνευματιστικές συνεδριάσεις : Δηλαδή τί κάνανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ήτανε η εποχή, γύρω στά 1880 - 1900 πού η θεωρία του πνευματισμού, έκανε θραυσι σ' όλον τόν κόσμο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ναί, αυτό είναι γνωστό. Στο Παρίσι, στο Λονδύνο, στην Νέα Υόρκη, στο Βερολύνο, παντού, γινόντουσαν πνευματιστικές συγκεντρώσεις, μέ άφοσίωσι και μέ πίστι, για νά παρουσιασθή κάποιο πνεύμα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και παρουσιαζότανε αυτό τό πνεύμα ; "Ελεγε τίποτε ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό, όμολογώ πώς δέν τό ξέρω. Ξέρω όμως ότι σέ διάφορα σπίτια, φροντίζανε νά έχουνε ένα ξύλινο ^{τρογγυλό} τραπεζάκι, κολλητό, χωρίς κανένα καρφί, γιατί τό μέταλλο έμπόδιζε τό πνεύμα νά παρουσιασθή. Καθόντουσαν λοιπόν τέσσερις πέντε πιστοί γύρω από τό στρογγυλό τραπεζάκι και άκουμπούσανε άνάλαφρα τά δακτυλα τών δύο χεριών στό τραπέζι, χωρίς νά μιλούν και μέ χαμηλωμένο μάλιστα τό φώς, γιατί ή φωταφία έδιωχνε τό πνεύμα, όπως λέγανε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τελικά έμφανιζότανε τό πνεύμα ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Σου είπα ότι αυτό δέν τό έξαιρίβαινα ποτέ μου . Ξέρω μόνο ότι όταν ήτανε απόλυτη ήσυχία και τά φώτα χαμηλωμένα - τότε υπήρχε γιάς και εύκολα τό κατεβάζανε τό φώς - έρχιζε τό τραπεζάκι μέ τά τρία πόδια, έέχασα νά σου πώ ότι ήτανε τρίποδο τό τρογγυλό τραπεζάκι, έρχιζε νά κουνιέται ρυθμικά πότε στό ένα πόδι πότε στό άλλο... Τάν-τάν-τάν-τάν-τάν... Κάποιος ψιθύριζε πολύ σιγά : Μ ε τ ρ ή τ ε... Μετρούσανε όλοι μέ σφιγμένη τήν καρδιά... Ένα δύο τρία τέσσερα... σταματούσαν τά κουνήματα του τραπεζιού και κάποιος σημείωνε σ' ένα χαρτί : 4 - δέλτ τό τέταρτον γράμμα του άλφαβήτου. "Υστερα τά κουνήματα του τραπεζιού... ένα, δύο, τρία τέσσερα... έως τό δέκα. Δένα - Γιώτα... έσημείωνε ό έντεταλμένος. "Υστερα πάλι κτυπήματα : Ένα μόνο. "Άλφα έσημείωνε ό γράφων. Δέλτα, γιώτα, έλφα ... Δ Ι Α ... Κάποιος άλλος καταλάβαινε και έιψθύριζε : Διάνος. "Ο 'Αθανάσιος Διάνος είναι . Τό πνεύμα του 'Αθανασίου Διάνου

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό πιστεύανε αυτό ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαίνεται ότι τό πιστεύανε, γιατί έρχιζαν νά κάνουν έρωτήσεις στό πνεύμα του 'Αθανασίου Διάνου... Ποιός θά γίνη πρωθυπουργός στις προσεχείς έπιλογές, έν θά έπιτεθή ή Γαλλία κατά τής Γερμανίας και άλλες τέτοιες κουταμάρες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί άπαντούσε τό πνεύμα σ' αυτές τίς έρωτήσεις ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ *Απαντούσε μονολεκτικά. Ένα κτύπημα έσήμαινε Ν Α Ι.
Δύο κτυπήματα του τραπέζιου έσημαιναν "Ο χ ι. Τρία κτυ-
πήματα έσημαιναν : Δέν ξέρω... Καταλαβες το κόλπο ; Ένα
κτύπημα, Ναι, μιá συλλαβή. Δύο κτυπήματα : Ο χ ι δύο συλ-
λαβές. Τρία κτυπήματα : Δέν - ξέ - ρω. ~~Αδελφ~~

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σωστά. Τρεις συλλαβές. Και τὰ πιστεύανε αυτά οί άθηναίοι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν φαντάζομαι νά τὰ πιστεύανε. Ήλλον διασπιδάζανε μ' αυτές
τίς ιστορίες του πνευματισμού. Αυτό όμως δέν σημαίνει ότι
δέν κάνανε στά σπίτια πνευματιστικές συνεδριάσεις. Πάντως
μου υποσχέθηκες νά μου πής μιá ιστορία μέ τόν σκυλο του
Σουρής, τόν περίφημο Γκιούλ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν τήν ξέχασα. Θα σου τήν πω, αφού πρώτα κάνωμε ένα μουσικό
διέλειμμα μέ κανένα τραγουδι, έστω και όχι τόσο παλιό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Είμαι σύμφωνος. Άς μς θυμίση λοιπόν ή Κλειώ τό περίφημο
ταγινό του Όνειρου, λέ ταγινό ντό ρέβ...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τό ταγινό του όνειρου

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και τώρα γυρίζομε πίσω στόν Γκιούλ, που έγινε ήρωας μιá νύχτα
στό σπίτι του Σουρής, δραματικού και κωμικού επεισοδίου. Είχα
νε καλέσει τό πνεύμα του Καζανόβα. Στο σχετικό τρίποδο τραπέ-
ζακι, καθόντουσαν τέσσερις άθηναίες κυρίες και ό Γεώργιος
Σουρής. Είχανε καλέσει τό πνεύμα του Καζανόβα ή μάλλον τό
πνεύμα του Καζανόβα είε φθάσει μόνο του και είχε δηλώσει
τήν ταυτότητά του μέ τόν γνωστό τρόπο. Συγκρίσεις είχε καταλά-
βει τίς τέσσερις άθηναίες : 'Ο Καζανόβας... ό Καζανόβας...
φιθυρίζανε, ό μεγάλος έραστής. Και ό Σουρής έρωσε τίς έρω-
τήσεις : Μέ άποός πνεύμα ; Ναι... ήτανε ή άπάντησις. Είναι
αλήθεια ότι κατέκτησες πολλές γυναίκες στην ζωή σου : Και...
ήτανε και ή δεύτερη ^{μονολεκτική} απάντησις. Και ό Σουρής τοποθε-
τεί τήν τρίτη έρώτησι : Τί γύρευες πνεύμα από τίς γυναίκες ;

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μου πῆς ὅτι τό πνεῦμα τοῦ Καζανόβα ἀπήντησε καί σ' αὐτό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν πρόλαβε ν' ἀπαντήσῃ, γιατί ἐκεῖνη ἀκριβῶς τήν στιγμή, οἱ τέσσερις ἀθηναῖες κυρίες πού καθόντουσαν στό πνευματιστικό τραπέζι, ἔβγαλαν κάτι ἀπελπιστικές καί ἀπεγνωσμένες κραυγές τρόμου καί σηκώθηκαν ἀπό τό τραπέζι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί ; Τί εἶχε συμβεῖ ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ Σουρῆς εἶχε ρωτήσῃ τό πνεῦμα τοῦ Καζανόβα τί ἐγύρευε ἀπό τίς γυναῖκες. Καί τήν στιγμή ἐκεῖνη ἀκριβῶς, οἱ ἀθηναῖες κυρίες νοιώσανε κάτι νά τίς γαργαλᾷ στά πόδια καί νά τοῦς σηκώνει τίς φοῦστες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μή μου πῆς ὅτι τό πνεῦμα τοῦ πονηροῦ Καζανόβα ἔκανε αὐτές τίς δουλειές...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι βέβαια. Ἦτανε ὁ σκύλος τοῦ Σουρῆ, ὁ περίφημος Γκιούλ πού κοιμώτανε κάτω ἀπό τό τραπέζι καί εἶχε ξυπνήσῃ ἐκεῖνη τήν στιγμή καί κι' ἀφοῦ εἶχε τεντωθεῖ ὅπως συνηθίζουν τά σκυλιά, τιναζότανε...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἡ ψυχολογική στιγμή ἦτανε τέτοια ὥστε οἱ κυρίες πιστέψανε ὅτι τό πνεῦμα τοῦ Καζανόβα τοῦς χαιδεύε τίς γάμπες σηκώνοντας τίς φοῦστες πού φοροῦσαν...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, ἀκριβῶς αὐτό εἶχε συμβεῖ. Φαντάζεσαι ὅμως τόν τρόπο πού πήρανε οἱ πνευματίστριες κυρίες, ἐπηρεασμένες ἐκεῖνη τήν στιγμή ἀπό τήν παρουσία τοῦ πνεύματος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί φαντάζομαι ὅτι ὅλη αὐτή ἡ ἱστορία θά γέσπασε εἰς βάρος τοῦ Φιλούλ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτός πλήρωσε τά σπασμένα. Τόν κλειδώσανε στήν κουζίνα γιά νά μήν ξαναενοχλήσῃ τήν παρουσία τῶν πνευμάτων. Τό κωμικό ἦτανε πώς ὅλο τό βράδυ ἐκεῖνο, μετὰ τήν ἀπροσδόκητη ἐπέμβασι τοῦ Γκιούλ, οἱ κυρίες τρίβανε τά πόδια τους, πιστεύοντας ὅτι ὁ Γκιούλ εἶχε φύλλους πού εἶχανε πηδήσῃ στίς γάμπες τῶν κυριῶν.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αυτό είναι τό κωμικότερο άπ' όλα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό άκοτον εΐε κι' ένα έπανόλουθο, ένα τετράστιχο του Λάσκαρη πού τό άπήγγειλε ό Ίδιος ύστερα από λίγο :
- Μήν καλήτε Καζανόβα - συνιστώ σ' όλους τούς φίλους
γιατί μέ την πρώτη πρόβα - σας άγέμισε μέ φύλλους ! ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ όρατο... και τό μνημόσυνο πού έκάναμε στόν Γιούζ έπιβεβλημένο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ξέρω, μά μου φαίνεται πώς ήτανε πολύ άφελής ή ζωή τότε στην 'Αθήνα. "Όλοι οί 'Αθηναίοι, περιμένανε μέ άνυπομονησία, νά μάθουνε τήν έπομένη, τί είχε γίνει στό σπίτι του Σουρή, τό προηγούμενο βράδυ, ιδίως όταν ήτανε ή βραδυά αφιερωμένη σέ άστεΐα ή άπροσδόκητα, όπως ένα βράδυ πού ό Κιάμης "Αννινος είχε μείνει σιωπηλός χωρίς νά κάνη κανένα άστεΐο. Τόν καρώτρουναν μερικοί : Δένθά μας πής τίποτα Πικαμνη ; Τότε ό "Αννινος σηκώθηκε, πήρε ένα τριαντάφυλλο από ένα άνθοδοχείο και ανέβηκε σέ μιá καρέκλα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ανέβηκε σέ καρέκλα ; Γιατί ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τώρα θά ίδής- 'Ανέβηκε σέ καρέκλα και έδειξε τό τριαντάφυλλό του στους καρισταμένους και εΐπε : 'Ιδού τό ρόδον... και προσέθεσε : 'Ιδού και τό πήδημα... κι' έπήδησε κάτω από τήν καρέκλα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σοβαρά ; Τέτοια άστεΐα έκάνανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και τό κωμικότερο ήτανε ^{ότι} έκεί τήν έπομένη, δηλ ή 'Αθήνα έπανελάμβανε τό άστεΐο του 'Αννίνου : 'Ιδού τό ρόδον... ίδού και τό πήδημα... και διεσκέδαζε ό κόσμος όλος μέ τά έξυπνα άστεΐα του σαλονιού του Σουρή.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω πώς έκει, στό σαλόνι του Σουρή είχε λεχθει και τό περίφημο τετράστιχο του 'Αννίνου, για τό Νέο Φάληρο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό θυμάσαι κι' αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ε, πώς δέν τό θυμάμαι. "Ητανε ή έποχή πού τό Νέο Φάληρο

είχε καθιερωθεί σαν τό κοσμιώτερο κέντρον παραθερισμού των 'Αθηναίων. Ο Μπάμπης "Αννινος δέν είχε πάει ποτέ του στό Νέο Θάληρο και μία μέρα απέφασισε νά πάη κι' αυτός μέ τόν άτμοκίνητο τότε σιδηρόδρομο. Κι' όταν έγύρισε τό ίδιο έκείνο βράδυ, βρέθηκε στό σαλόνι του Σουρή. Φυσικά τόν έρώτησαν όλοι για τίς έντυπώσεις του από τό Νέο Θάληρο και ό

"Αννινος αποκρίθηκε : Είχε ένα τάληρο
πηγα και στό Θάληρο,
είδα και τήν θάλασσα,
κοίμα πού τό χάλασα !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, έτσι είναι. Φυσικά, έπηκολούθησαν χειροκροτήματα και γενικός ένθουσιασμός. Τήν έπομένη, όλοι οι άθηναίοι έπαναλαμβάνανε τό τετράστιχο του "Αννίνου πού μαρτυροϋσε τήν άπογοήτευσί του για τό Νέο Θάληρο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαίνεται όμως πως έθεωρείτο ακριβή υπόθεση νά πάη κανείς στό Θάληρο και νά φάη έκεί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλώς ήτανε ακριβή υπόθεση, εν παραβάλαμε τίς τιμές των έκεί δύο έστιατορίων, μέ τίς τιμές τβ έστιατορίων της 'Αθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Όμως πρίν φθάσωμε στις τιμές των φαγητών, δέν θυμόμαστε και κανένα παλιό τραγούδι ; 'Η Κλειώ ής τό διαλέξη μόνη της.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πολεμος και Είρήνη

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί μου θυμίσε τώρα ή Κλειώ. Σκέφου Γιάννη μου αγαπητέ ότι αυτό τό τραγούδι, είχε άπίστευτη έπιτυχία, όχι τόσο σαν τραγούδι, μά γιατί τό λέγανε δυό από τίς όμορφότερες γυναίκες του θεάτρου, ή Φωτεινή Λούη μέ τήν αδελφή της Χρυσούλα Μυράτ, τήν μητέρα του σημερινου ήθοποιου Δημήτρη Μυράτ, πού ήτανε κι οι δυο αδελφές της άλησμόνητης Παρίνας Κοτοπούλη. Δέν φαντάζεσαι τί όμορφες και τί κομψές γυναίκες πού ήτανε και οι δυο.

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ερίσκονται και οι δύο στην ζωή, εύτυχως και θα συγκινηθήκαμε
 άπούγοντας την Πλακιά τους επιτυχία. "Ομως άξ αναγυρίσωμε
 στην εποχή του Σουρή. Τι λέγαμε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οτι τό Νέο Φάληρο, στην εποχή της άκμής του, ήτανε άκριβός
 τόπος παραθερισμού των 'Αθηναίων, ιδίως αν ήθελε κανείς νά
 φάη σ' ένα άπό τά δύο κοσμικά έστιατόρια του Νέου Φαλήρου. Σκέ-
 φου ότι όταν στην 'Αθήνα, σέ καλό έστιατόριο, μία μερίδα άρ-
 νάνι φητό, έκόσμιζε ένενήντα λεπτά...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ένενηντα λεπτά είπες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, ένενήντα λεπτά, δηλαδή ούτε μία δραχμή, στό Φάληρο ή έδι-
 μερίδα άρνάνι φητό, πληρωνότανε μία μιση δραχμή, σχεδόν τό δι-
 πλάσιο δηλαδή.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τέτοια διαφορά ; Και μία μακαρονάδα σκέτη μακαρονάδα πόσο
 έκόσμιζε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στην 'Αθήνα ; Δεκαπέντε μέ είκοσι λεπτά, ένθ στό Νέο Φάληρο
 είχε μισή δραχμή... περισσότερο άπό τό διπλάσιο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Είχε δικαιο λοιπόν ό "Αννινος πού γκρίνιαζε για τό τάλληρο
 πού ξόδεφε πηγαίνοντας στό Φάληρο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ ένα τάλληρο τότε ήτανε μεγάλη υπόθεσις. Σκέφου ότι στό
 πόκερ πού παίζανε στό σπίτι του Σουρή, υπήρχαν κόκκαλα, φί-
 σες του ενός λεπτού.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Δηλαδή τό τσίπ, πού λένε στό πόκερ, ήτανε ένα λεπτό.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα, ένα λεπτό και όμως πολλές φορές τύχαινε νά τό χον-
 δρήνουνε τόσο τό καιγνίδι, ώστε νά χάνη ένας παίκτης είκοσι
 πέντε δραχμές. Διάβασε έδώ Γιάγνο ένα άπόσπασμα άπό τήν
 Αύτοβιογραφία του Γρηγορίου Ξενοπούλου, για νά μή νομίσης
 ότι λέω ύπερβολές.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Για νά φουρε ... Αύτές οι καρτοπαικτικές συγκεντρώσεις στό
 σπίτι του Σουρή, ήτανε έξευτελισμός του μάους και του πόκει
 όπως έλεγε ό "Αδωνις Κόρου, άφου υπήρχαν και φίσες του

ένός λεπτού. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς μέ τόν καιρό ἐξελίχτηνε τό παιγνίδα σέ σοβαρώτερο, ἀφοῦ μπορούσε κανείς νά χάνη καί 25 δραχμές στήν καθησιά του, πού δέν ἦτανε λίγο γιά τήν ἐποχή ἐκείνη. Στήν αρχή δέν μοῦ ἄρεσαν πολύ τά χαρτιά. Σιγά σιγά ὅμως τᾶ γουστάρισα καί ὕστερα ἀπό ἕνα δυό χρόνια, τό πόκερ μέ τράβηξε πολύ, μοῦ εἶνε ἕνα μικρό πάθος καί δέν ἔβλεπα τήν ὥρα πότε νά βραδυάση, νά πάω στοῦ Σουρη νά παίξω. Κι' ἐπειδή ποτέ δέν εἶχα τύχη κι' ὄλο ἔχανα, γινόμουν νευρικός, τᾶ ἔβαζα μέ ὄλους, ἔκανα καυγάδες καί ἤμουν τέλος πάντων, ἀνυπόφορος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό ἦτανε ἀλήθεια. Καί φαίνεται ὅτι σέ μιά τέτοια περίστασι ἐκνευρισμοῦ τοῦ Ξενόπουλου, ὁ Σουρης τοῦ εἶπε τό δίστιφο πού αναφέραμε πρίν ἀπό λίγο :

Ξενόπουλος, πολύ κομψός, μά χωρατά δέν δέχεται
καί εἰς τό πόκερ πάντοτε, ἀπ' ὄλους κατατρέχεται.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅμως τᾶ χρόνια κυλοῦσαν στό ἀναμεταξύ καί μαζί μέ τήν ζωή τῆς Ἀθήνας πού ἔλλαζε, ἀλλάζανε καί τᾶ τραγούδια τῆς, ἀφοῦ ἡ παλιᾶ καντάδα σιγά σιγά ἔξεφανιζότανε καί νέα, φραντσέζικα τραγούδια γινόntonτουσαν τῆς μόδας, ἰδίως στά κοσμικᾶ σαλόνια. Ἐνα ἀπ' αὐτά ἦτανε ἡ περιώνυμη Ζ α β ἄ, πού θά μᾶς τραγουδήσῃ τώρα ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ἡ παριζιάνικη Ζ α β ἄ

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἦτανε ἡ ἐποχή πού οἱ Εὐρωπαῖοι, ζητούσανε χορευτικούς ρυθμούς ἀπό μέρη ἐξωτικά. Καί μετά τήν τρομακτικῆ ἐπιτυχία πού εἶχε τό ταγινό ἀπό τήν Ἀργεντινή, οἱ γάλλοι ἔφεραν ἕνα χορό ἀπό τήν Ἰάβα, αὐτήν τήν Ζαβά, πού ἔβασίλεφε ἕνα δυό χρόνια μά δέν εἶχε τήν δύναμι τοῦ ταγινό καί ξεχάστηνε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι ἀπόμα ἤθελα νά σέ ρωτήσω. Ποῦ βρισκότανε τό σπίτι τοῦ Σουρη ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν ὁδόν Πεναιωτῶν.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στήν ὁδόν Πινακωτῶν ; Ποῦ ἦτανε αὐτός ὁ δρόμος ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πινακωτῶν ; Ἡ σημερινή ὁδός Χαριλάου Τρικούπη

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μπα ; Ἀριθμός ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολλά ζητᾶς. Τότε τὰ σπίτια δέν εἶχανε ἀριθμούς. Ἄλλως τε κι' ὁ Ἰδιος, ὁ Σουρῆς, δίνει στήν ἔφημερίδα του τήν διεύθυνσι τῶν γραφείων του - καί τοῦ σπιτιοῦ του μαζί - περι-

φραστικῶς : Εἰς τήν ὁδόν Πινακωτῶν
δρόμο λογίων καί φοιτητῶν.
Ἐνα σπίτι μέ μιά μάντρα
καί ἀνήκει ἡ οἰκοδομή
σέ μιά χήρα δίχως ἄντρα
πού ἦταν ἄλλοτε μαμή β...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὁραία διευθύνσεις. Νά φάχνης δηλαδή σέ ποιο σπίτι μένει μιά χήρα πού ἦτανε ἄλλοτε μαμή

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια, αὐτό ἦτανε καί λίγο χροῖμα τοῦ Σουρῆ, μά γενικά ἔτσι περίπου δίνανε τίς διευθύνσεις τους πολλοί ἄθηναῖοι. Τό σπίτι μου ; Στήν ὁδόν Θεμιστοκλέους, στόν δεύτερο δρόμο δεξιά ἀπέναντι στόν φοῦρνο. Ἡ ἔφημερίδα τοῦ Κλεάνθους Τριανταφύλλου : Παραπλεύρως τοῦ ζαχαροπλαστείου Σολωνεῖον εἰς τό ξενοδοχεῖον τῆς Γαλλίας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάντως, γιά νά λέγῃ ὁ Σουρῆς : Εἰς τήν ὁδόν Πινακωτῶν - δρόμο λογίων καί φοιτητῶν, συμπεραίνει κανεῖς ὅτι αὐτή ἡ περιοχή, ἡ συνοικία τῆς Νεαπόλεως νά ποῦμε, θά ἦτανε μᾶλλον φτηνή σέ νοῖμια ἀφοῦ ἐκεῖ κατοικοῦσανε λογοτέχνες καί κυρίως φοιτηταί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐκεῖ, κοντά στοῦ Σουρῆ καθότανε ὁ Σκόκος, ὁ Πολέμης, ὁ Κωστής Παλαμᾶς, ὁ Γεώργιος Δροσίνης κι' ἕνα σωρός ἄλλοι λογοτέχνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ ὄρα μας περνᾶ καί μόλις προλαβαίνομε νά θυμηθοῦμε καί κανένα τραγουδι ἀκόμη, ὅχι τόσο παλαιό μά μάπως μεταγενεστερό... Ἡ κλειώ ἄς τό διαλέξῃ καί αὐτό.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Λ ο υ λ ο ῦ

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.